

УДК 336.1:332.1

*А. О. Бойко, канд. екон. наук, старший викладач кафедри фінансів
ДВНЗ “Українська академія банківської справи Національного банку України”;*

*А. В. Височина, аспірант кафедри банківської справи
ДВНЗ “Українська академія банківської справи Національного банку України”*

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

У статті розглядається сутнісна характеристика категорії “фінансовий потенціал регіону” на основі іматеріального, ресурсного та системного підходів. Визначені релевантні складові фінансового потенціалу регіонів України з урахуванням суб’єктної та функціональної ознак. Сформований алгоритм кількісної оцінки фінансового потенціалу території. Розраховані кількісні значення фінансового потенціалу регіонів України та проведена їх градація залежно від рівня результативного показника.

Ключові слова: фінансовий потенціал, фінансові ресурси, податкові надходження, регіон.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку національної економіки особливо гостро постає проблема реформування фінансової системи України, а саме сектора державних фінансів, оскільки перманентний дефіцит державного бюджету, наявність суттєвого дисбалансу у процесі перерозподілу фінансових ресурсів між бюджетами різних рівнів та відсутність фінансової самодостатності територіальних громад дозволяють зробити висновок про недосконалість існуючого механізму управління фінансовими ресурсами держави.

Крім того, необхідно відмітити, що дефіцит державного бюджету переважним чином обумовлений дисбалансом між обсягами надходжень та видатків, що може бути вирішено за рахунок удосконалення системи формування доходів бюджету, посилення контролю та моніторингу за їх надходженням, а також більш виваженого підходу до формування видаткових статей бюджету на основі довго- та середньострокових планів та наукових розробок.

Разом з тим варто зауважити, що дотаційний характер фінансових взаємозв’язків між державним та місцевими бюджетами призводить до зростання дефіциту державного бюджету, а тому перш за все необхідно здійснити якісну трансформацію організації бюджетних відносин на рівні окремого регіону, що у свою чергу дозволить підвищити рівень фінансової самостійності окремої адміністративної одиниці та, як наслідок, призведе до зменшення диспропорцій у розподілі фінансових ресурсів держави.

Важливо зазначити, що однією з основних передумов нераціональної організації бюджетного процесу на рівні окремого регіону є неефективна система визначення реальних фінансових можливостей території, тобто її фінансового

потенціалу, а тому особливої актуальності набуває необхідність розробки оптимального та адекватного науково-методичного підходу до оцінки даного результативного показника у контексті удосконалення бюджетної політики держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти дослідження сутності, структури та оцінки фінансового потенціалу регіону знайшли своє висвітлення у наукових працях таких вчених, як В. Г. Боронос [1], Г. В. Возняк, М. А. Козоріз [2], І. І. Гринашук [3], К. В. Іоненко [4], Т. В. Клименко [5], В. В. Прохорова [9], В. С. Свірський [10] та ін. Однак серед авторів немає єдиної точки зору щодо сутності та складу фінансового потенціалу регіону і, як наслідок, алгоритму його оцінки та управління, що і обумовлює необхідність подальших досліджень у цьому напрямку.

Невирішені раніше частини проблеми. У контексті даного дослідження необхідно відмітити, що поняття “фінансовий потенціал регіону”, як уже зазначалося, не здобуло однозначного трактування серед науковців. Так, можна виокремити наступні підходи науковців до вирішення означеної проблеми: іматеріальний, за якого фінансовий потенціал визначається як сукупність можливостей певної території акумулювати та оптимально використовувати фінансові ресурси; ресурсний – фактично ототожнює фінансовий потенціал та фінансові ресурси; системний – розглядає фінансовий потенціал як єдність ресурсної та іматеріальної складових.

Разом з тим варто відмітити, що термінологічна невизначеність обумовлює плюралізм підходів щодо структурування фінансового потенціалу. Так, найбільш узагальненими є два підходи до визначення складових фінансового потенціалу регіону, а саме: функціональний та суб’єктний. Відповідно до першого фінансовий потенціал включає бюджетний (фіскальний,

податковий) потенціал, інвестиційний, ощадний тощо. У свою чергу, другий підхід передбачає наступну структуру фінансового потенціалу регіону: фінансовий потенціал підприємств, домогосподарств, державних фінансів та, за деякими авторськими класифікаціями, кредитних установ.

Таким чином, слід відзначити, що теоретична неоднозначність обумовлює проблеми практичної квантифікації фінансового потенціалу регіонів України, а тому особливого як теоретичного, так і практичного значення набуває розробка науково-методичного підходу до оцінки фінансового потенціалу регіону з урахуванням систематизації та конкретизації теоретичних здобутків вітчизняних та закордонних науковців, а також доступності та повноти статистичної інформації, необхідної для реалізації математичних розрахунків та побудови алгоритму.

Метою статті є розробка науково-методичного підходу до оцінки фінансового потенціалу регіонів України.

Виклад основного матеріалу. У контексті даного дослідження необхідно зауважити, що вирішення теоретичних суперечностей виступає однією з важливих передумов ефективності практичної реалізації поставленого завдання, а тому, перш ніж перейти до розробки науково-методичного підходу до оцінки фінансового потенціалу регіонів України, важливо з'ясувати та узагальнити окремі теоретичні аспекти.

Так, перш за все, доцільно відмітити, що визначення фінансового потенціалу з позиції системного підходу найбільш повно та адекватно відображає його зміст та ключові характеристики, однак у прикладному розумінні виникають труднощі щодо врахування у процесі оцінки фінансового потенціалу його іматеріальної складової, тобто певних якісних характеристик системи щодо акумулювання та оптимального використання фінансових ресурсів, що може бути об'єктом подальших наукових досліджень.

Однак варто зазначити, що не існує серед науковців одностайності і щодо квантифікації ресурсної складової. Так, перш за все, варто врахувати як наявні в системі фінансові ресурси, які спрямовуються на вирішення важливих соціально-економічних проблем регіонального значення, так і ті фінансові ресурси, які фактично знаходяться у рамках фінансової системи регіону, однак не циркулюють у сфері бюджетних відносин. Таким чином, раціонально оцінювати фінансовий потенціал регіону на основі врахування не лише тих фінансових ресурсів, які зосереджені у місцевих бюджетах, але і тих, які знаходяться у розпорядженні фізичних та юридич-

них осіб, та у перспективі можуть бути використані для фінансування програм регіонального значення тощо.

Крім того, слід відмітити, що з позиції кількісної оцінки фінансового потенціалу регіону, доцільною є інтеграція існуючих підходів до його структурування, що дозволяє збільшити рівень прозорості та доступності розробленого алгоритму. Так, для реалізації поставленої мети у даній роботі пропонується розглядати фінансовий потенціал як єдність наступних елементів: фінансового потенціалу суб'єктів господарювання, фінансового потенціалу домогосподарств, інвестиційного потенціалу та фіскального потенціалу (потенціалу сфери державних фінансів). За кожним із перерахованих компонентів пропонується обрати набір показників у вітчизняних статистичних звітах, на основі яких і буде здійснюватися безпосередня розробка науково-методичного підходу до оцінки фінансового потенціалу регіонів України.

Так, статистичною базою для побудови означеного науково-методичного підходу було відібрано статистичний масив індикаторів із 16 показників, які відображають ситуацію у регіонах України станом на І кв. 2013 року. У рамках визначення фінансового потенціалу господарюючих суб'єктів було відібрано такі показники, як: фінансовий результат до оподаткування великих та середніх підприємств; чистий прибуток (збиток) таких підприємств та частка підприємств, що отримали прибуток. Саме зазначені показники дозволяють зробити висновок про ефективність функціонування корпоративного сектора та наявність у підприємств вільних фінансових ресурсів для забезпечення потреб розширеного відтворення.

Кількісну оцінку фінансового потенціалу домогосподарств можна здійснити на основі таких показників, як: заборгованість із виплати заробітної плати; середня заробітна плата у розрахунку на одного штатного працівника; індекс реальної заробітної плати, оскільки заробітна плата є основним джерелом доходів домогосподарств, які у майбутньому можуть бути трансформовані у заощадження та використані як інвестиційний ресурс на регіональному чи загальнонаціональному рівні.

Інвестиційний потенціал може бути охарактеризований на основі показників капітальних інвестицій та прямих іноземних інвестицій у розрахунку на душу населення.

Справедливо зауважити, що у структурі фінансового потенціалу регіону найбільшу питому вагу займає саме фіскальний (бюджетний)

потенціал, найвагомішою складовою якого є податковий потенціал. Саме тому дана група характеризується найбільшою кількістю показників, серед яких є параметри, що відображають загальний обсяг надходжень до бюджету, так і ті, що ілюструють безпосередньо податкові відносини на рівні регіону.

Таким чином, можна зробити висновок, що обрані показники цілком об'єктивно відображають реальні та потенційні можливості регіону щодо акумуляції фінансових ресурсів як за різними групами суб'єктів, так і за функціональними секторами. Статистична база дослідження згрупована та систематизована у таблиці 1.

Враховуючи попередні дослідження, послідовність процесу формалізації та реалізації науково-методичного підходу до кількісної оцінки фінансового потенціалу регіонів України буде включати наступні етапи.

На першому етапі необхідно провести нормалізацію масиву вхідної статистичної інформації. Виходячи з того, що показники, які формують фінансовий потенціал регіонів, мають не тільки різні одиниці виміру, але й відмінні градієнти, процес їх приведення до співставного вигляду повинен носити специфічний характер. Отже, математичну формалізацію етапу нормалізації запропоновано проводити наступним чином:

$$n_{ij} = \frac{k_{ij} + \left| \min_j \{k_{ij}\} \right|}{\max_j \{k_{ij}\} + \left| \min_j \{k_{ij}\} \right|}, \quad (1)$$

- де n_{ij} – нормалізоване значення i -го регіону в розрізі j -го показника;
 k_{ij} – абсолютне значення i -го регіону в розрізі j -го показника;
 $|\dots|$ – модуль числа;
 $\min_j \{k_{ij}\}$ – мінімальне значення на множині регіонів за кожним i -м показником;
 $\max_j \{k_{ij}\}$ – максимальне значення на множині регіонів за кожним i -м показником.

Отримавши дані, які можна порівнювати між собою, в межах другого етапу проведемо формування еталонного значення. Визначення даного параметра є особливо важливим процесом у межах будь-якої методики по формуванню потенціалу, оскільки саме еталон буде визначати обсяг невикористаних можливостей. Виходячи з цього, в межах досліджуваного науково-методичного підходу запропоновано наступний алгоритм ідентифікації еталонного значення:

1. Визначення зваженого середнього геометричного відповідних показників, які формують фінансовий потенціал регіону:

$$G(X_j) = e^{\frac{1}{T} \sum_{i=1}^T \ln(x_i+1)} - 1 = \prod_{i=1}^T (n_{ij} + 1)^{\frac{1}{T}} - 1, \quad (2)$$

- де $G(X_j)$ – зважене середнє геометричне в розрізі j -го показника;
 $T=27$ – загальна кількість регіонів, що розглядаються;

$\prod_{i=1}^T \dots$ – добуток показників.

2. Визначення середнього квадратичного відхилення від зваженого середнього геометричного:

$$\sigma G(X_j) = \sqrt{\frac{1}{T} \sum_{i=1}^T (n_{ij} - G(X_j))^2} \quad (3)$$

3. Визначення еталонного значення (e_j):

$$e_j = \max_i \{n_{ij}\} + \sigma G(X_j) \quad (4)$$

Вибір саме даного математичного інструментарію обумовлений можливістю з його допомогою врахувати: мінливість вхідної інформації, яка використовується; весь спектр альтернативних значень факторних ознак у межах кожного регіону; умову невизначеності, тобто відсутність або неврахування окремих даних у процесі оцінки.

Проводячи економічну інтерпретацію еталону, справедливо зауважити, що ним не виступає найбільший/найменший показник з усіх існуючих у сукупності, а є значення, яке враховує потенціал недосяжності будь-яким суб'єктом граничного максимального/мінімального значення.

На третьому етапі відбувається визначення фінансового потенціалу певної території (FP_i), як відхилення від еталонного значення. Тобто проводиться ідентифікація ступеня невикористаних певним регіоном власних фінансових можливостей:

$$FP_i = \frac{1}{N} \sum_{j=1}^N (e_j - n_{ij}) \quad (5)$$

На останньому, четвертому етапі реалізації науково-методичного підходу до оцінки фінансового потенціалу регіонів, набуває актуальності проведення якісної інтерпретації кількісної оцінки фіскального потенціалу. Тобто відбувається градація регіонів України на певні групи залежно від показника їх фінансового потенціалу.

Таблиця 1 – Характеристики фінансового потенціалу регіонів України (складено на основі [7, 8, 9])

Регіон	Фінансовий результат до оподаткування підприємств, млн грн.	Чистий прибуток (збиток) підприємств, млн грн.	Частка підприємств, які одержали прибуток, %	Капітальні інвестиції, млн грн.	Обсяг прямих іноземних інвестицій на одиницю населення, грн.	Заборогованість із виплати зарплати, млн грн.	Середня зарплатна плата на 1 штатного працівника, грн.	Індекс реальної зарплатної плати, %	Обсяг надходжень до місцевих бюджетів, млн грн.	Рівень виконання доходів загального фонду місцевих бюджетів, %	Обсяг податкових надходжень до місцевих бюджетів у розрахунку на душу населення, грн.	Темпи зростання податкового боргу, %	Темпи зростання зарплатності до Пенсійного фонду України, %	Темп зростання власних надходжень до ПФУ, %	Темпи зростання зарплатності із сплати ЄСВ, %	Заборогованість за коштами, наданими місцевим бюджетам з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів, тис. грн.
АР Крим	-773	-809	44	6 943	5 994	60	2 767	115	1 058	19	440	104	81	107	136	74 442
Вінницька обл.	97	75	56	1 287	1 229	12	2 576	112	605	20	326	52	99	107	131	54 465
Волинська обл.	-138	-164	54	490	2 757	4	2 494	114	326	21	259	88	93	108	143	46 384
Дніпропетровська обл.	2 229	557	52	3 815	21 007	10	3 287	109	2 394	22	662	135	95	109	136	103 849
Донецька обл.	-2 710	-2 886	51	4 879	5 843	254	3 823	108	2 741	21	565	130	99	111	133	170 520
Житомирська обл.	70	48	58	559	2 273	15	2 489	111	501	22	331	116	97	107	129	51 989
Закарпатська обл.	87	76	63	493	2 590	10	2 459	111	334	21	228	86	88	106	152	23 723
Запорізька обл.	566	456	57	1 263	5 225	47	3 082	110	1 020	21	513	105	97	104	128	103 342
Івано-Франківська обл.	-241	-252	53	735	3 653	12	2 625	108	442	22	280	91	100	105	153	98 428
Київська обл.	2 531	2 427	51	3 382	8 554	87	3 464	115	1 042	22	521	117	93	107	278	109 331
Кіровоградська обл.	-72	-83	49	522	857	36	2 558	111	416	22	360	81	77	108	115	39 790
Луганська обл.	-1 887	-1 866	51	2 130	2 964	66	3 288	110	1 045	20	413	91	99	116	118	163 253
Львівська обл.	64	49	53	1 268	5 162	62	2 779	111	998	20	347	98	87	106	114	57 166
Миколаївська обл.	337	320	54	1 925	1 696	47	2 983	112	514	22	389	140	100	108	151	30 245
Одеська обл.	88	-84	53	3 841	5 475	35	2 874	110	1 160	21	418	127	91	105	131	22 983
Полтавська обл.	415	265	52	1 788	5 489	14	2 941	109	888	22	530	96	57	107	229	40 964

Продовження таблиці 1

Регіон	Фінансовий результат до оподаткування підприємств, млн грн.	Чистий прибуток (збиток) підприємств, млн грн.	Частка підприємств, які одержали прибуток, %	Капітальні інвестиції, млн грн.	Обсяг прямих іноземних інвестицій на одиницю населення, грн.	Заборогованість із виплати заробітної плати, млн грн.	Середня заробітна плата на 1 штатного працівника, грн.	Індекс реальної заробітної плати, %	Обсяг надходжень до місцевих бюджетів, млн грн.	Рівень виконання доходів загального фонду місцевих бюджетів, %	Обсяг податкових надходжень до місцевих бюджетів у розрахунку на душу населення, грн.	Темпи зростання податкового боргу, %	Темпи зростання зарбовованості до Пенсійного фонду України, %	Темп зростання власних надходжень до ПФУ, %	Темпи зростання ЕСВ, %	Заборованість за коштами, наданими місцевим бюджетам з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів, тис. грн.
Рівненська обл.	-407	-419	58	772	2 013	1	2 737	113	414	23	310	233	81	108	126	13 813
Сумська обл.	157	140	49	441	2 945	57	2 619	111	498	22	377	87	80	105	397	21 451
Тернопільська обл.	-105	-139	45	510	472	9	2 283	110	297	22	228	182	97	105	223	87 156
Харківська обл.	512	357	57	1 352	6 381	99	2 950	112	1 468	22	478	71	96	107	197	82 264
Херсонська обл.	-73	-75	55	249	1 782	16	2 424	112	382	21	285	108	0	105	92	16 884
Хмельницька обл.	-40	-54	57	429	1 318	16	2 537	111	492	21	311	94	33	107	111	84 892
Черкаська обл.	-156	-183	60	474	5 523	17	2 615	109	564	21	377	161	91	106	177	61 072
Чернівецька обл.	47	35	56	425	587	0	2 395	110	274	22	244	97	73	105	112	20 887
Чернігівська обл.	99	88	54	465	880	21	2 428	112	422	23	337	95	109	105	141	93 746
м. Київ	693	-6 524	56	11 103	77 992	68	4 999	108	2 885	17	872	108	98	108	117	460 405
м. Севастополь	-113	-133	46	405	3 651	6	2 940	108	267	21	612	81	68	110	190	5 029

Якісну характеристику фінансового потенціалу та межі кожної з груп запропоновано визначати наступним чином:

- мінімальний рівень: $\left[\min_i \{FP_i\}; \frac{\max_i \{FP_i\} - \min_i \{FP_i\}}{4} \right]$;
 - низький рівень: $\left[\frac{\max_i \{FP_i\} - \min_i \{FP_i\}}{4}; \frac{\max_i \{FP_i\} - \min_i \{FP_i\}}{2} \right]$;
 - середній рівень: $\left[\frac{\max_i \{FP_i\} - \min_i \{FP_i\}}{2}; \frac{3(\max_i \{FP_i\} - \min_i \{FP_i\})}{4} \right]$;
 - високий рівень: $\left[\frac{3(\max_i \{FP_i\} - \min_i \{FP_i\})}{4}; \max_i \{FP_i\} \right]$
- (6)

Застосувавши розглянуту вище методику до реального статистичного масиву даних, наведених у таблиці 1, отримаємо наступні результати (табл. 2).

Таблиця 2 – Практичні результати впровадження науково-методичного підходу до оцінки фінансового потенціалу регіонів України

Назва регіонів (областей, міст)	Кількісні значення (інтервали) відповідних груп регіонів України		Рівень фінансового потенціалу	Кількість регіонів у групі
	Нижня межа інтервалу	Верхня межа інтервалу		
Київська обл., м. Київ	0,6357	0,7203	мінімальний	2
Дніпропетровська, Донецька, Харківська області	0,7203	0,8049	низький	3
АР Крим, Житомирська, Запорізька, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Черкаська, Чернігівська області	0,8049	0,8896	середній	12
Вінницька, Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Тернопільська, Херсонська, Хмельницька, Чернівецька області, м. Севастополь	0,8896	0,9742	високий	10

Таким чином, на основі даних, наведених у таблиці 2, справедливо зауважити, що значення фінансового потенціалу переважно характеризують існуючий соціально-економічний розвиток територій України, що є підтвердженням об'єктивності та адекватності розробленого науково-методичного підходу. Так, найбільший рівень використання фінансових можливостей прослідковується в м. Київ та Київській області, тому кількісне значення фінансового потенціалу для даних територій є найменшим. Дещо нижчий рівень використання фінансового потенціалу спостерігається в таких областях, як Донецька, Дніпропетровська та Харківська. Для всіх інших 22 регіонів України характерний мінімальний та низький рівні фінансового потенціалу. Це свідчить про відсутність цілісної державної програми оптимального використання вже існуючих та потенційних фінансових можливостей регіону, не враховуючи аспекти цілеспрямованої

допомоги депресивним регіонам та розвитку інфраструктурних об'єктів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Необхідно зазначити, що запропонований науково-методичний підхід до оцінки фінансового потенціалу регіонів України дає змогу сформуванню масиву даних, використання яких дозволить державним органам влади формувати адекватну існуючим економічним умовам стратегію регіонального розвитку. Крім того, градація рівнів фінансового потенціалу в межах регіонів України створює підґрунтя для раціонального розподілу державних ресурсів, оскільки на основі отриманих результатів можна не тільки провести їх справедливий перерозподіл, виходячи з наявної соціально-економічної ситуації в кожному регіоні, але і досягти високого рівня фінансової самодостатності територій у майбутньому, враховуючи ступінь використання існуючих можливостей.

У той же час справедливо зазначити, що з метою більш комплексного та об'єктивного аналізу фінансового потенціалу окремих регіонів доцільно також враховувати якісні показники, наприклад такі, як рівень розвитку фінансової та виробничої інфраструктури, ефективність фінансового менеджменту на рівні регіону, рівень корупції та адекватність системи планування і моніторингу за цільовим використанням грошових

коштів на мезорівні тощо. Використання даних показників, безумовно, збільшить точність і наукову обґрунтованість отриманого результативного показника, але паралельно з цим збільшиться вплив суб'єктивних факторів за рахунок використання апарату експертних оцінок, що може призвести до часткового викривлення результатів та збільшення витрат для забезпечення проведення неупередженої оцінки.

Список літератури

1. Боронос В. Г. Фінансовий потенціал території у державній фінансовій політиці: методологія і практика управління : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / Боронос В. Г. – Суми, 2012. – 433 с.
2. Возняк Г. В. Фінансовий потенціал регіону: економічна суть та структура / Г. В. Возняк, М. А. Козоріз // Економічні науки. – (Серія "Облік і фінанси"). – Випуск 8 (29). – Ч. 3. – 2011. – С. 48–56.
3. Гринашук І. І. Фінансовий потенціал адміністративно-територіальної одиниці: сутність, проблеми розвитку та оцінювання / І. І. Гринашук // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2009. – № 26. – С. 66–72.
4. Іоненко К. В. Формування та оцінка фінансового потенціалу регіону : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / Іоненко К. В. – К., 2007. – 24 с.
5. Клименко Т. В. Підвищення ефективності фінансового потенціалу регіону : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.10.01 "Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка" / Клименко Т. В. – Донецьк, 2003. – 21 с.
6. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/23605>.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
8. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/>.
9. Прохорова В. В. Регулювання фінансовим розвитком регіону [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/pspe/2012_2/Prohorova_212.htm.
10. Свірський В. С. Проблеми структурування фінансового потенціалу держави / В. С. Свірський // Інноваційна економіка. – 2009. – № 3. – С. 136–139.

Отримано 24.04.2013

Summary

The essential characteristic of region financial potential on the base of immaterial, resource and system approaches is researched in the article. The relevant components of financial potential of the regions in Ukraine through its subject and functional features are determined by the authors. The algorithm of territory financial potential quantification is developed. Quantitative assessments of the financial potential of the regions in Ukraine are calculated and its graduation on the base of the result indicator level is realized.